

Zadeva C-454/20**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

23. september 2020

Predložitveno sodišče:

Rayonen sad Lukovit (okrožno sodišče v Lukovitu, Bolgarija)

Datum predložitvene odločbe:

23. september 2020

Državno tožilstvo:

Rayonna prokuratura Lukovit

Obdolženec v kazenskem postopku:

AZ

Predmet postopka v glavni stvari

Kazenski postopek, uveden na zahtevo Rayonna prokuratura Lukovit (državno tožilstvo v Lukovitu, Bolgarija), s katerim se predlaga, naj se obtoženo osebo AZ spozna za krivo storitve kaznivega dejanja iz člena 345(2) kazenskega zakonika (Nakazatelen Kodeks, NK), ker je vozila nepravilno registrirano motorno vozilo v nasprotju s členom 140(1) in (1) zakona o cestnem prometu (Zakon za dvizhenieto po patitshtata, v nadaljevanju: ZCP) in uredbo št. 1-45 z dne 24. marca 2000 o registraciji, prijavi, mirovanju in prijavi v promet, začasnem prenehanju, prenehanju in podaljšanju registracije motornih vozil in njihovih priklopnih vozil ter postopek za zagotavljanje podatkov o registriranih vozilih (Naredba N.º I-45 ot 24.03.2000 za registrirane, otchet, spirane ot dvizhenie i puskane v dvizhenie, vremenno otnemane, prekratyavane i vazctanovyavane na registratsiyata na motornite prevozi sredstva i remarketa, tegleni ot tyach i reda za predoctavyane na dani za registrirane patni prevozni sredstva), nato pa je bila na podlagi člena 78a(1) kazenskega zakonika oproščena kazenske odgovornosti, naložena pa ji je bila upravna sankcija.

Predmet in pravna podlaga vložitve predloga za sprejetje predhodne odločbe

Člen 267, drugi odstavek, Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali načelo zakonitosti v zvezi s kaznivimi dejanji in kaznimi nasprotuje nacionalni ureditvi, ki za isto ravnanje, in sicer vožnjo nepravilno registriranega motornega vozila, hkrati določa upravno in kazensko odgovornost, ne da bi bila podana merila, ki omogočajo objektivno določitev družbene nevarnosti?
2. Če bi Sodišče na prvo vprašanje odgovorilo nikalno: Kakšna pooblastila ima nacionalno sodišče, da bi zagotovilo učinkovito uporabo pravnih načel Evropske unije?
3. Ali procesnoppravna možnost sodišča, da osebo, obtoženo kaznivega dejanja, oprosti, če ji naloži upravno sankcijo, pomeni zadostno jamstvo pred samovoljno uporabo zakona?
4. Ali je naložitev kazni zapora do največ enega leta za kaznivo dejanje vožnje nepravilno registriranega motornega vozila sorazmerna v smislu člena 49(3) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah?

Zakonodaja in sodna praksa Evropske unije

Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, člen 5(1)

Pogodba o Evropski uniji, člen 6(3)

Pogodba o delovanju Evropske unije, člena 90 in 91(1)(c)

Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 49

Direktiva 2014/45/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o rednih tehničnih pregledih motornih vozil in njihovih priklopnih vozil ter razveljavitvi Direktive 2009/40/ES

Direktiva 2014/46/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o spremembi Direktive Sveta 1999/37/ES o dokumentih za registracijo vozil

Sodba z dne 3. maja 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, točki 49 in 50).

Sodba z dne 12. februarja 2019, *TC* (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, točki 59 in 60).

Nacionalna zakonodaja

Kazenski zakonik (Nakazatelen kodeks), **člen 345(2)**, v katerem je urejeno kaznivo dejanje v prometu in v skladu s katerim se kazen iz odstavka 1 (kazen zapora do enega leta ali denarna kazen od 500 do 1000 Leva (BGN)) naloži tudi tistemu, ki vozi nepravilno registrirano motorno vozilo, in **člen 78a**, v katerem so določeni pogoji, pod katerimi lahko sodišče obtoženo polnoletno osebo oprosti kazenske odgovornosti in ji naloži upravno sankcijo.

Zakonik o kazenskem postopku (Nakazatelno-protsesualen kodeks): **Člen 301(1)**, ki se nanaša na vprašanja, ki jih sodišče presoja in o katerih odloči pri razglasitvi sodbe, ter **člen 301(4)** in **člen 305(6)**, ki se nanaša na naložitev upravne sankcije.

Zakon o cestnem prometu (Zakon za dvizhenieto po patishtata), **člen 140(1)**, v skladu s katerim se lahko po javnih cestah vozijo samo motorna vozila, ki so registrirana in imajo na za to predvidenih mestih nameščeno registrsko tablico, in **odstavek 2**, v skladu s katerim se pogoji in postopek registracije določijo z uredbo ministrstva za notranje zadeve, ter **člen 175(3)**, ki določa, da se voznik motornega vozila, ki ni pravilno registrirano oziroma je registrirano, vendar nima registrske tablice, kaznuje z odvzemom pravice vožnje motornega vozila od 6 do 12 mesecev ter z upravno sankcijo.

Uredba št. 1-45 z dne 24. marca 2000 o registraciji, prijavi, mirovanju in prijavi v promet, začasnem prenehanju, prenehanju in podaljšanju registracije motornih vozil in njihovih priklopnih vozil ter postopek za zagotavljanje podatkov o registriranih vozilih (Naredba N.° I-45 ot 24.03.2000 za registrirane, otchet, spirane ot dvizhenie i puskane v dvizhenie, vremennno otnemane, prekratyavane i vazctanovyavane na registratsiyata na motornite prevozi sredstva i remarketa, tegleni ot tyach i reda za predoctavyane na dani za registrirane patni prevozni sredstva), **člen 1(1)**, ki določa, da ta uredba določa pogoje in postopek za registracijo motornih vozil, ki so v lasti bolgarskih fizičnih in pravnih oseb, in **odstavek 2**, ki določa, da ta uredba velja neposredno tudi za državljane Unije in njihove družinske člane.

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Dne 29. maja 2020 je obtoženo osebo AZ ustavila policija, ker je vozila motorno kolo brez registrske tablice. Po preverjanju v sistemu ministrstva za notranje zadeve je bilo ugotovljeno, da obdolženec ni imel pravice voziti motornega vozila in da motorno kolo ni bilo registrirano v centralni podatkovni bazi ministrstva za notranje zadeve „kontrola avtomobilskega prometa“.
- 2 Proti osebi AZ sta bili izdani dve odločbi o prekršku, ena od njiju v zvezi s tem, da je vozila motorno kolo, ki ni bilo pravilno registrirano in je bilo brez registrske tablice, kar je v skladu s členom 140(1) zakona o cestnem prometu prekršek.

- 3 Prav tako je bil uveden hitri kazenski postopek zaradi kaznivega dejanja iz člena 345(2) kazenskega zakonika.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 4 Zastopnik obdolženca zastopa stališče, da je storjeno dejanje prekršek in glede na značilnosti obdolženca, na podlagi katerih je mogoče pričakovati, da ne bo več ponavljal kaznivih dejanj, in glede na okoliščino, da še ni bil kazenskoppravno obravnavan, ni kaznivo dejanje.
- 5 V zahtevi, s katero je bil uveden kazenski postopek, državni tožilec ni izrazil mnenja, da je v tem primeru storjeno dejanje družbi tako nevarno, da se ravnanje kvalificira kot kaznivo dejanje, ne pa kot prekršek.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 6 V skladu z uvodnimi izjavami Direktive 2014/45/EU in Direktive 2014/46/EU je ureditev registracije motornih vozil in preskus prometne varnosti del ukrepov Evropske unije, ki naj bi skrbeli za to, da se vozila med uporabo ohranjajo v varnem stanju, in za to, da se registracija motornega vozila lahko začasno odvzame, če to vozilo pomeni neposredno tveganje za varnost v cestnem prometu.
- 7 Prva registracija zagotovi, da je uprava izdala dovoljenje za uporabo motornega vozila v cestnem prometu. To dovoljenje se lahko začasno odvzame, če [motorno vozilo] zaradi tehničnega stanja predstavlja tveganje za varnost v [cestnem] prometu.
- 8 Republika Bolgarija je te predpise prenesla z zakonom o cestnem prometu in uredbo. Oba pravna akta podrobno določata pogoje za prvo registracijo, mirovanje, začasno prenehanje in prenehanje veljavnosti registracije po uradni dolžnosti.
- 9 Nacionalna zakonodaja določa sankcije za kršitev prepisov, ki prenašajo zakonodajo Unije. Za dejanje „vožnje nepravilno registriranega motornega vozila na javnih cestah“ sta določeni dve odgovornosti, upravna in kazenska.
- 10 Objektivni znaki, ki so navedeni v opisu dejanskega stana prekrška iz člena 175(3) zakona o cestnem prometu in kaznivega dejanja iz člena 345(2) kazenskega zakonika, se popolnoma ujemajo.
- 11 Nacionalna zakonodaja ne določa, katera so objektivna merila, ki jih je treba uporabiti za določitev stopnje nevarnosti za družbo, torej stopnje, na podlagi katere se konkretno ravnanje kvalificira kot prekršek ali kot kaznivo dejanje. Ne upoštevajo se niti različni primeri, pri katerih je treba ugotoviti, da registracija ni pravilna – torej če ni prve registracije, če je registracija prenehala veljati po uradni

dolžnosti, če je začasno prenehala zaradi tehnične napake, če je začasna registracija potekla itd.

- 12 Ker ni jasno, katere okoliščine povečajo nevarnost za družbo v takem obsegu, da se ravnanja ne šteje za prekršek, temveč za kaznivo dejanje, se sodna praksa razlikuje. Mogoče je ločiti tri skupine sodnih odločb: 1. Take, v katerih sodišča sledijo stališču državnega tožilstva; 2. take, v katerih sodišča obdolžence oprostijo krivde za dejanje, katerega so obtoženi v obtožnici, ob domnevi, da ne gre za kaznivo dejanje, ampak za prekršek, za katerega se jim naloži sankcija, določena v zakonu o cestnem prometu; 3. take v zvezi z ugovori zoper kaznovalne naloge, s katerimi se proti osebam izrečejo upravne sankcije zaradi storitve prekrška in za katere je znano, da je kaznovalne naloge po ustavitvi kazenskega postopka izdalo državno tožilstvo.
- 13 Ob sklicevanju na navedene nacionalne predpise in nacionalno sodno prakso predložitveno sodišče dvomi, ali je bolgarsko pravo, ki za kršitev zakonodaje o registraciji motornih vozil, ki je del skupne prometne politike Evropske unije, določa kazensko odgovornost, v skladu z načelom zakonitosti v zvezi s kaznivimi dejanji in kaznimi ter z zahtevo po sorazmernosti.
- 14 V sodbi z dne 3. maja 2007, *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261), Sodišče v točkah 49 in 50 opozori na to, da „je bilo načelo zakonitosti v kazenskem pravu (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), ki je del splošnih pravnih načel, na katerih temeljijo skupne ustavne tradicije držav članic, določeno tudi v različnih mednarodnih pogodbah, zlasti s členom 7(1) Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah (glej v tem smislu zlasti sodbe z dne 12. decembra 1996 v zadevi X, C-74/95 in C-129/95, Recueil, str. I-6609, točka 25, in z dne 28. junija 2005 v zadevi Dansk Rørindustri in drugi proti Komisiji, C-189/02 P, C-202/02 P, od C-205/02 P do C-208/02 P in C-213/02 P, ZOdl., str. I-5425, točke od 215 do 219). To načelo določa, naj zakon jasno opredeli kazniva dejanja in kazni, s katerimi se ta kaznujejo. Ta pogoj je izpolnjen, ko lahko naslovnik norme iz besedila zadevne določbe in po potrebi s pomočjo njene razlage s strani sodišč razbere, za katera dejanja in opustitve mora kazensko odgovarjati (glej zlasti sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Coëme in drugi proti Belgiji z dne 22. junija 2000, Recueil des arrêts et décisions 2000-VII, točka 145)“.
- 15 Predložitveno sodišče upošteva tudi razlago v zvezi z zahtevami po jasnosti in predvidljivosti, ki jo je Sodišče podalo v točkah 59 in 60 sodbe z dne 12. februarja 2019, TC (C-492/18 PPU, EU:C:2019:108), „da je cilj jamstev v zvezi s svobodo, kot so določena tako v členu 6 Listine kot v členu 5 EKČP, zlasti zaščita posameznika pred samovoljnim ravnanjem. Da bi bila izvršitev ukrepa odvzema prostosti v skladu s tem ciljem, mora ta izvršitev tako med drugim biti brez elementov slabe vere ali prevare s strani organov (sodba z dne 15. marca 2017, Al Chodor, C-528/15, EU:C:2017:213, točka 39 in navedena sodna praksa). [...] [K]er pridržanje zahtevane osebe v priporu [...] močno posega v njeno pravico do svobode, morajo biti pri tem pridržanju spoštovana stroga jamstva, in sicer obstoj

pravne podlage, ki ga upravičuje, pri čemer mora ta pravna podlaga izpolnjevati zahteve jasnosti, predvidljivosti in dostopnosti, da se prepreči vsakršna nevarnost samovoljnega ravnanja, kot izhaja iz točke 58 te sodbe (glej v tem smislu sodbo z dne 15. marca 2017, Al Chodor, C-528/15, EU:C:2017:213, točka 40 in navedena sodna praksa).

- 16 Glede na to, da je kazen, določena v členu 345(2) kazenskega zakonika, odvzem prostosti, je treba po mnenju predložitvenega sodišča upoštevati tudi merila v zvezi z zakonitostjo vsakega odvzema prostosti, določena v Evropski konvenciji o človekovih pravicah: mora biti določena z zakonom; nacionalno pravo mora ustrezati kvalitativnim zahtevam konvencije (je dovolj določljiva in gotova), uporaba zakona mora biti v skladu s splošnimi načeli konvencije, osebe pa zaščitene pred samovoljo.
- 17 V sodbi Medvedyev/Francija Evropsko sodišče za človekove pravice poudari, da „merilo zakonitosti [zahteva], da so vsi zakoni dovolj jasni, da se prepreči vsakršna nevarnost samovolje in da se državljanom omogoči – po potrebi po pridobitvi strokovnega nasveta –, da lahko glede na okoliščine zadeve v razumnem obsegu predvidijo posledice, ki jih lahko ima določeno ravnanje“.